

КОДИФІКАЦІЯ ПРАВОПИСНО-ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ ІМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ ТРЕТЬОЇ ВІДМІНИ В КОНЦЕПЦІЇ ІВАНА ОГІЄНКА

У статті на матеріалі різних правописних кодексів та лінгвістичних учень Івана Огієнка з українського правопису досліджуємо питання усталення й закріплення флексій *-и, -і* в іменниках родового відмінка однини третьої відміни.

Ключові слова: український правопис, фонетичний принцип, іменник, флексія, родовий відмінок, усталення.

Національна орфографія є важливим складником етнічної культури і невід'ємним її зовнішнім атрибутом. Єдиний правопис консолідує суспільство, тому безладне розхитування орфографічних правил призводить до дестабілізації всіх норм літературної мови, дезорієнтує її носіїв, знижує грамотність населення, викликає елементи хаосу в словниках, у яких має бути чітко втримана правописна система [12, 3].

Будь-яке звертання до норм правопису з метою їх перегляду, уточнення чи змін, навіть несуттєвих, викликає хвилю дискусій. Остання дискусія щодо проблем українського правопису була спричинена запропонованими в 1999 році групою науковців на чолі з чл.-кор. НАНУ В. В. Німчуком нововведень до української орфографії, які в часи тоталітаризму з політичних міркувань було несправедливо й примусово вилучено з української мови чи відтіснено на другий план або на периферію спілкування.

Одним із найсуперечливіших та найактуальніших нововведень в обговоренні проекту найновішої редакції «Українського правопису» 1999 року було питання усталення й закріплення правописної норми закінчень *-и, -і* в іменниках родового відмінка однини третьої відміни. Жодна з правописних систем не обминула аналізу цієї важливої мовної проблеми. Її дослідженню присвятили свої праці відомі учені-лінгвісти як минулого, так і сьогодення: О. Павловський, М. Груньський, Є. Тимченко, К. Михальчук, О. Курило, О. Синявський, С. Самійленко, М. Жовтобрюх, І. Матвіяс, В. Німчук, Л. Коць-Григорук, А. Горняткевич, Ю. Шевельов, О. Пономарів, С. Головащук та інші.

Закономірно, що й І. Огієнко, творчо використавши кращі традиції правописних напрямів, побудованих на фонетичному принципі, значні досягнення в галузі дослідження історії української мови, ґрунтовно аналізує функціонування форм іменників «приголосної відміни» (Іван Огієнко) на *-и, -і* в родовому відмінку однини.

Мета статті – на матеріалі різних правописних кодексів, лінгвістичних учень Івана Огієнка та досліджень інших відомих учених з українського правопису простежити, як змінювалося й закріплювалося в іменниках третьої відміни в родовому відмінку однини закінчення *-и, -і*.

Усталення іменникових форм родового відмінка однини третьої відміни відбувалося відповідно до того, як історично, базуючись на наукових досягненнях багатьох століть, розвивалася українська літературна мова, її фонетика, граматики та яких змін зазнавало живе мовлення українців.

Історично іменники третьої відміни колишньої *-і*-основи в родовому відмінку однини мали флексію *-и* і зберігали її на всій українській етнічній території. У другій половині XVII ст. в актах Гетьманщини вже чітко засвідчуються форми іменників колишньої *-і*-основи з флексією *-и*: *речи, пам'яти* (Бориспільські акти), *любови, корысть, отповѣди* (Полтавські акти), *для памяти* (Пирятинські акти). В Житомирській актовій книзі 1583 року знаходимо: *на вчине(н)е справедливости, его ми(с)ти* та ін. [12, 51].

У XIX столітті, підтримуючи й продовжуючи основні фонетичні засади правопису «Граматики малоросійскаго нарѣчя» О. Павловського (1818) та видань «Русалки Днѣстрової», П. Куліш у своїх «Записках о Южной Руси» (1856) відтворив живомовний процес українського народу 50-х років XIX ст., надавши писаному чи друкованому українському слову ознаки самостійності та незалежності від російської мови. Найважливішим у правописі П. Куліша є вживання букви *і* для позначення будь-якого звука *і* та букви *и* для позначення голосного *и* незалежно від його походження й остаточне вилучення з української азбуки букви *ы*. Аналізуючи закінчення іменників жіночого роду третьої відміни в родовому відмінку однини в «Записках о Южной Руси», констатуємо наявність варіантних форм іменників на *-и, -і*: *Оце четвертку соли купивъ, то за неділю й нема* [5, 9]; *За малихъ літъ до великого зросту кохала-годувала, Чужимъ рукама на потиранне не давала, Слави-памяти сподівалась* [5, 20]; *Одъ старихъ людей приповісти такої не чувала* [5, 27]; *Хочъ до крові нехай бѣютьця, а коли до насъ нема прозьби, то ми й не помагаемъ* [5, 77]; *Не зна Марко, якъ въ колісці Часом середъ ночи Прокинетця, ворухнетця, – То вона вже скочить...* [6, 158].

Отже, правописне відтворення паралельних форм на *-и, -і* в родовому відмінку однини свідчить про цілковиту орієнтацію П. Куліша на діалектну основу південно-східного наріччя.

На відміну від автора «Записок о Южной Руси», фонетична орфографія «Малорусько-німецького словаря» Є. Желехівського була пристосована для передавання на письмі багатьох діалектних рис, властивих західноукраїнським говорам, тобто зорієнтована на створення «галицького» типу української літературної мови [4, 368]. Так, у словнику зафіксовано лише одну форму іменників аналізованої групи – це форма з флексією *-и*: *бачність, -ости* [8, 15]; *безмежність, -ости* [8, 19]; *зрілість, -ости* [8, 315]; *кість, деп. кости* [8, 346]; *любов, до любви* [8, 418]; *ніч, деп. ночи* [8, 531].

Помітною неусталеністю закінчень *-и, -і* в іменниках третьої відміни характеризується й правопис чотирьохтомного «Словника української мови» Бориса Грінченка. Така неусталеність знову ж таки «зумовлювалася великою мірою тим, що ці закінчення дуже по-різному виявлялися в територіальних діалектах української мови» [4, 101]. Наприклад, I том: *бачність, -ности*, ж. [15, 34]; *вільність* и *вольність, -ности*, ж. [15, 238], але *в'язь, зі*, ж. [15, 261]; *глибінь, глибоч* (у значенні глибина), *ні, чи*, ж. [15, 288, 289]; *жовч, чи*, ж. [15, 490]; II том: *заздрість, рости*, ж. [15, 40]; *любов, ви*, ж. [15, 387]; *ненависть, ти*, ж. [15, 551], але *заводь, ді* ж. [15, 21]; *казань, ні*, ж. [15, 207]; *нехворощ, щі*, ж. [15, 561]; *ніч, ночі*, ж. [15, 567]; III том: *одностайність, ности*, ж. [15, 42]; *осінь, осени*, ж. [15, 67]; *приємність, ности*, ж. [15, 415]; *п'ядь, ди* и *ді*, ж. [15, 505], але *оболонь* (у значенні луговий простір), *ні*, ж. [15, 21]; *одсіч, чи*, ж. [15, 42]; *повінь, вені*, ж. [15, 222]; IV том: *родючість, чости*, ж. [15, 29]; *само державність, ности*, ж. [15, 99]; *сідь, ди*, ж. [15, 125]; *сіль, соли*, ж. [15, 126]; *снадь* (у значенні засмаглість, загар), *ди*, ж. [15, 161]; *стать, ти*, ж. [15, 200]; *чверть, ти*, ж. [15, 448], але *річ, речі*, ж. [15, 24]; *роскіш, коші*, ж. [15, 66]; *тінь, ні*, ж. [15, 266]; *цвіль, лі*, ж. [15, 424]; *чвань, ні*, ж. [15, 448].

Однією з головних причин такої правописної неусталеності, мабуть, було те, «що не існувало ще єдиного розуміння основи української літературної мови, а звідси – й різна орфографічна орієнтація у відбитті за допомогою правопису живих явищ мови українського народу, що, як і кожна мова, мала у своєму складі місцеві діалекти і говори» [4, 67]. Така правописна ситуація початку ХХ століття турбувала багатьох науковців, дослідників українського правопису. Різні видання того періоду час від часу публікували розвідки на орфографічні теми. На початку ХХ ст. виходять друком «Коротка граматика української мови» П. Залозного (Ч. I, 1906, 1912; Ч. II, 1913), «Украинская грамматика для учеников высших классов гимназий и семинарий Приднепровья» А. Кримського (Т. I, вип. 1, 1907; Т. I, вип. 2 і 6, 1908), «Курсъ украинскаго языка» І. Огієнка (1918), «Українська граматика» Є. Тимченка (1917), «Украинское правописание, его основы и история» М. Грунського (1918), «Курс українського правопису» О. Курило (1919) та ін.

Усі тогочасні мовознавчі видання, наукові статті чи розвідки безпосередньо торкалися актуальних питань правопису. Так, І. Огієнко у своїй праці «Курсъ украинскаго языка» (1918) вказує на перевагу закінчення *-и* в родовому відмінку однини іменникових форм жіночого роду сучасної третьої відміни, хоч і не заперечує варіантне *-і*: «1. Въ родит., дат. и предл. падежахъ ед. числа, а также въ им. и вин. мн. числа пишется *и*, ибо оно происходитъ изъ древняго *и* (а не *ѣ*): *тіни, груди* (мн. ч.), *части, міді, осени, любови*; изрѣдка и въ этомъ случаѣ пишутъ *і*: *тіні, осені*. 2. Въ именахъ на *ж, ч, ш, щ*, а также на *ць, ль* въ этихъ падежахъ пишется *і* (а не *и*): *ночі, печі, речі, моці, подорожі*» [13, 157].

У 1919 році з'являється науково-практичний посібник «Курс українського правопису» О. Курило, в якому автором подається надзвичайно багатий ілюстративний матеріал, почерпнутий із творів усної народної творчості, видатних українських письменників з попереднім теоретичним обґрунтуванням тих чи інших правописних питань. Правила написання закінчень *-и, -і* в родовому відмінку однини іменників жіночого роду з основою на приголосний і відповідні завдання практичного характеру висвітлено в параграфі під назвою «Відмінкові закінчення речівників жіночого роду на шелестовий звук твердий і м'який (ь)». Дослідниця дотримується загалом традиційного обґрунтування відмінкових закінчень родового однини – це варіантне вживання *-и, -і*, пояснюючи: «Речівники жіночого роду на *ть* з попередньою шелестівкою, *б* і *в* мають у родовому відмінку однини закінчення *-и*: *радост-и, кост-и, кров-и, любов-и*.

Речівники жіночого роду на *дь, зь, ль, нь, р., сь, ць, ть* з попередньою голосівкою, *ж, ч, ш, щ* мають у родовому відмінку однини закінчення *-і*: *гряз-і, тін-і, твар-і, ос-і, моц-і, гат-і, реч-і, оброт-і*.

Але вимовляємо й пишемо: *сіль-соли, сідь – сіди, осінь – осени*» [7, 58-59].

Прогресивні наукові дослідження в галузі розвитку й удосконалення правописної справи на Україні до 1920 року лягли в основу вироблення спочатку «Головніших правил українського правопису», що були опубліковані 17 січня 1919 року, і «Найголовніших правил українського правопису», що були ухвалені Всеукраїнською Академією наук у травні 1919 року і вперше опубліковані масовим тиражем у 1921 році. У роботі над укладанням «Головніших правил українського

правопису» брав участь й І. Огієнко, який разом із А. Кримським та Є. Тимченком працював над проектом цього правопису. Саме тоді, в роки активної українізації (початок 20-х років ХХ ст.), можна було спостерігати помітне зближення двох правописних систем: східноукраїнської та західноукраїнської. Виявився саме такий взаємовплив і у визначенні правил про вживання іменниками третьої відміни в родовому відмінку однини закінчень *-u*, *-i*. Як відомо, західноукраїнський тип здавна передбачав традиційно усталену форму із флексією *-u*. Відповідне правило зафіксує перший узаконений варіант українського правопису 1921 року. За «Найголовнішими правилами українського правопису»: «У словах жіночого роду, що кінчаються на приголосний звук, треба писати в родовому відмінку однини *-u*, напр.: з ночі, коло печі, з подорожі, цієї соли, нічної тіни, без сповіди, без відповіді, з радости, до смерти» [11, 9]. Таке вирівнювання в написанні деяких граматичних форм свідчить про те, що вся численна армія науковців, дослідників й упорядників правописів Східної і Західної України прагнула звести до мінімуму правописні розбіжності й виробити єдину правописну систему для українського народу. Прагнув цього й І. Огієнко. У 1927 році, перебуваючи за межами України й уважно стежачи за копіткою науковою працею, гострими дискусіями і настійливими пошуками компромісних варіантів для досягнення єдності двох правописних традицій, учений пише свою відому працю «Нариси з історії української мови: Система українського правопису». Закономірно, що й І. Огієнко у «Нарисах...» не обминув питання усталення форм іменників жіночого роду третьої відміни в родовому відмінку однини із закінченнями *-u*, *-i*. Важливим видається те, що правописні настанови вченого у зазначеній праці базуються на відомих правописних системах М. Смотрицького, О. Павловського, П. Куліша, Є. Желехівського, С. Смаль-Стоцького, Б. Грінченка та інших цінних надбаннях тодішньої філологічної науки. Так, творчо використавши кращі традиції правописних напрямів, побудованих на фонетичному принципі, цінні досягнення в дослідженні історії української мови, вчений ґрунтовно аналізує функціонування форм іменників «приголосної відміни» (І. Огієнко) на *-u*, *-i* в родовому відмінку однини. Зокрема, він зазначає, що «в українській мові слова приголосної відміни в родовім відмінку однини звичайно вимовляються на *-i*, особливо по шиплячих, напр.: з печі, з ночі, без солі(и), з пригорщі» [14, 61]. Проте акцентує свою увагу і на вживанні традиційного давнього *-u*, яке історично усталилося в живій мові українського народу і вперше було затверджено офіційно до вжитку у формах родового відмінка однини іменників з основою на приголосний «Найголовнішими правилами українського правопису» (1919-1921 рр.): «І тільки в родовім відмінку однини частенько вживається ще давнього закінчення *-u*: соли, з радости, з молодости» [14, 61]. Надаючи перевагу останньому твердженню, вчений прагне науково довести достовірність закінчення *-u* у формах іменників родового відмінка однини і вдається до історичних коментарів. Так, він наводить цілу низку відмінкових форм, які в давнину закінчувалися на *-u*, і порівнює їх із сучасними на той час аналогічними формами іменників, що були регламентовані східноукраїнським і західноукраїнським правописами. Наприклад, давні форми родового однини – *чьсти*, *кости*, *ночи* і сучасні західноукраїнські із закінченням *-u*: *чести*, *косту*, *ночи* та східноукраїнські із закінченнями *-u*, *-i*: *чести* і *честі*, *косту* і *кості*, *ночи* і *ночі*. Маючи великий досвід у дослідженні діалектних явищ та враховуючи особливості різних наріч Східної і Західної України, І. Огієнко переконливо доводить, що «в західноукраїнських говорах родовий відмінок однини іменників приголосної відміни зберігає своє давнє закінчення *-u* ще й до сьогодні, напр.: з ночі» [14, 61].

Гіпотезу вченого про перевагу у вживанні в діалектах закінчення *-u* доводить Атлас української мови. Так, за даними Атласу, у південно-східних говорах, зокрема на Поліссі та середній Наддніпрянщині фіксується варіантне вживання *-u*, *-i* в аналізованій групі іменників, наприклад: *соли* – *соли* (карта №190), *ночі* – *ночи* (карта №191) [1]. На Волині, Наддністрянщині і Закарпатті переважно використовується флексія *-u*: *соли*, *тіни* (карта №174), *ночи*, *любви* (карта №175) [2].

О. О. Шахматов уважав, що флексія *-u* в зазначених формах є характерною тільки для південно-західних говорів, тоді як у східних закінчення *-u* витісняється флексією *-i*. Однак сучасні дослідники південно-східних говорів спростовують таку думку. Так, у говірках Полтавщини, хоч основною є флексія *-i*, закінчення *-u* фіксуються часто (*сули*, *любви*, *всти*, рідше *нуци*, *тнни*). Досить широко вживаються форми на *-u* в говірках південних і південно-західних районів Чернігівщини, Переяславщини, південної Київщини, Черкащини, Херсонщини, Одещини, Слобожанщини та ін. [9, 147-148].

На матеріалі Атласу української мови опирається Ю. Шевельов, наголошуючи в своїй статті «Про критерії в питаннях українського офіційного правопису» на перевагу у вживанні в діалектах в родовому відмінку аналізованого типу іменників закінчення *-u* й пояснюючи далі правописні тенденції унормування закінчення *-i* в сучасному, нині чинному українському правописі: «Найменше половина української території має тут закінчення *-u* (порівняйте «Атлас української мови» (АУМ), 1, 190; АУМ, 2, 174). УП (Український правопис – Л. М.) диктує закінчення *-i*. Це не цілком відповідає, як бачимо, сучасному стану справ. Але таке рішення можна вважати за

прийнятне, бо воно відповідає загальній тенденції зблизити (а далі, може, і злити) відміну консонантних іменників жіночого роду з основою на м'який приголосний (або на приголосний, що не бере участі в палаталізаційній опозиції) з «м'яким» підподілом вокальних іменників, – тенденції, що оперує в більшості говірок уже протягом кількох сторіч, тип *радість* наближаючися до типу *Христя* (хоч унутрішня мотивація правила «радісті» в свідомості творців цього правила, поза всяким сумнівом, взорувалася не на розумінні цієї української тенденції, а просто переймала російську деклінаційну структуру, в якій родовий відмінок однини не різниться від давального відмінка однини)» [18, 73].

Діалектні особливості живого мовлення Східної і Західної України були враховані правописною комісією, що працювала над єдиним правописом. Такий правопис – український правопис 1928 року – вперше офіційно засвідчив правописні норми іменників третьої відміни у родовому відмінку однини із закінченнями *-u*, *-i*: «Іменники жіночого роду III відміни на *-ть* за другим приголосним мають закінчення *-u*: *від радості, з висти, до смірти, без чвірти...*

Також винятково: *до усени, без сули, круви, любови, Рэси*» [16, 35].

Усі інші іменники аналізованої групи у родовому однини мали закінчення *-i*: *до нучі, без пудорожі, від ружкоші, тебрі, мулоді, пморозі, тнні, Русі, артнлі, морблі, жувчі, мбтері* [16, 35]. Ці граматичні форми були схвалені як східноукраїнським, так і західноукраїнським правописами. Але західноукраїнському типу флексії *-u* судилося недовго проіснувати.

Уже в кінці 20-х на початку 30-х років ХХ ст. з метою ліквідації «чималої кількості винятків і паралельних правописно-граматичних форм, які зумовлювалися переважно шуканням упорядниками правопису «середнього арифметичного» з його орієнтацією на діалектну мову й вимову» [10, 42] спостерігалася тенденція до вилучення з українського правопису 1928 року тих мовних елементів, які заважали утвердженню русифікаторських принципів в українському мовознавстві. Тому у третьому варіанті українського правопису, який набув чинності в межах УРСР з 6 вересня 1933 року, більшість правописних змін (порівняно з українським правописом 1928 року) стосувалася ліквідації саме «чималої кількості винятків і паралельних правописно-граматичних форм», які нібито відбивали пережитки старого, не відповідали новим змінам, що сталися в житті українського народу, були елементами окремих місцевих діалектів, зокрема західноукраїнських. Серед вилучених правописних форм були й форми іменників третьої відміни, які за правописом 1928 року у родовому відмінку однини мали закінчення *-u*. За правописом 1933 року: «III відміна. Однина. Родовий, давальний відмінок має закінчення *-i*: *вісті, тіні, подорожі*» [17, 31, 41].

Закінчення *-u*, *-i* офіційно функціонувало в українському правописі Західної України, який був прийнятий у 1929 році НТШ, аж до приєднання цих земель до Радянської України, тобто до 1939 року.

Використання флексії *-i* в іменниках жіночого роду третьої відміни родового відмінка однини було й далі офіційно узаконене в наступних українських кодексах 1945, 1960, 1990, 1993 років і проіснувало до наших днів без усяких змін.

Отже, регулювання флексій *-u*, *-i* в правописно-граматичних формах іменників родового відмінка однини третьої відміни має ґрунтуватися на неодмінному врахуванні минулих набутків усного й писемного слова і тенденцій сучасного мовного розвитку.

Список використаних джерел

1. Атлас української мови. – К. : Наукова думка, 1984. – Т. I. – 498 с.
2. Атлас української мови. – К. : Наукова думка, 1988. – Т. II. – 520 с.
3. Головніші правила українського правопису / ухвалені Міністерством Народної освіти для шкільного вжитку на всій Україні. – К., 1919. – 8 с.
4. Жовтобрюх М. А. Мова української преси / До середини дев'яностих років ХІХ ст. / М. А. Жовтобрюх. – К. : Вид-во АН УРСР, 1963. – 416 с.
5. Кулиш П. А. Записки о Южной Руси / П. А. Кулиш. – СПб, 1856. – Т. 1. – 356 с.
6. Кулиш П. А. Записки о Южной Руси / П. А. Кулиш. – СПб, 1857. – Т. 2. – 208 с.
7. Курило О. Курс українського правопису : підручник для шкіл і самонавчання / О. Курило. – К. : Друкарня Тов-ва «Криниця», 1919.
8. Малоруско-німецький словар / уложив Євгеній Желеховский. – Львів, 1886. – Т. 1.
9. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові / І. Г. Матвіяс. – К. : Рад. школа, 1974. – 184 с.
10. Москаленко А. А. Історія українського правопису (радянський період) / А. А. Москаленко. – Одеса, 1968. – 61 с.
11. Найголовніші правила українського правопису: Затверджені УАН та Наркомосом. – Х. : ДВУ, 1921. – 16 с.
12. Німчук В. В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст.ст. / В. В. Німчук. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2002. – 116 с.

13. Огиенко И. Курсъ украинскаго языка : из лекцій по истории украинскаго языка ; пособие для студентов, учителей и учащихся старших классов средних учебных заведений / Иван Иванович Огиенко. – 2-е изд., доп. – К. : Изд-во книжного магазина Е. Череповского, 1918. – 328 с.
14. Огієнко І. І. Нариси з історії української мови. Система українського правопису / І. І. Огієнко. – Варшава, 1927. – 216 с.
15. Словарь української мови : т. 1-4 / упорядкував з додатком власного матеріалу Б. Грінченко. – К., 1907-1909. – Т. 1-4.
16. Український правопис / Народний комісаріат освіти, Державна комісія для впорядкування українського правопису. – Х. : Держвидав України, 1928. – 62 с.
17. Український правопис / Народний комісаріат освіти УРСР. – Х. : Рад. школа, 1933. – 95 с.
18. Шевельов Ю. Про критерії в питаннях українського офіційного правопису // Березіль. – 1995. – №9-10. – С. 160-168.

Summary. The article deals with the different orthographic codes and linguistic studies by Ivan Ohienko in Ukrainian spelling. We research the question of the establishing and attaching of the flexions -u, -i in the nouns of genitive case in singular of the third declination.

Key words: an Ukrainian spelling, phonetic principle, a noun, a flexion, genitive case, establishing.

УДК 81'276.5:378.18

Л.М. Науменко

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ – РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

У роботі розглянуто проблеми сучасного молодіжного мовлення (функціонування молодіжного сленгу як реалії сьогодення). Подано різні підходи щодо визначення поняття «сленг». Вказано на шляхи формування молодіжного сленгу.

Ключові слова: молодіжне мовлення, сленг.

Мова – це засіб вираження себе, своєї сутності. Вона відображає культурно-історичний фон кожної епохи та, як правило, є повністю зрозумілою тільки людям, що живуть у цю епоху.

Сленг молоді найбільш жваво реагує на всі події в житті. Він підхоплює і відображає нові явища і сам змінюється в процесі їх перетворень. Під поняттям молодіжний сленг розуміють сукупність мовних засобів високої експресивної сили, які постійно трансформуються, і які використовуються у спілкуванні молоддю, що знаходиться у дружніх, фамільярних стосунках. Різні аспекти сленгу вивчали В. Балабін, В. Вілюман, І. Гальперін, М. Маковський, Г. Менкен, Е. Патрідж, Л. Ставицька,

Актуальність дослідження визначається тим, що особливості загального сленгу в українській мові ще недостатньо вивчені. А випадки використання, наприклад, молодіжного сленгу не тільки молоддю, а й дорослими та освіченими людьми, трапляються все частіше і частіше. Так само можна часто зустріти випадки використання викладачами студентського сленгу або вчителі можуть користуватися мовою сленгу своїх учнів.

Сленг є досить поширеним явищем серед різних молодіжних груп, тому надзвичайно перспективним для вивчення мовленнєвої ситуації та динаміки розвитку мови. Базою для таких досліджень є сучасні навчальні заклади різного рівня, молодіжні клуби за інтересами тощо.

Мета статті – дослідити лексику сучасного молодіжного мовлення. Реалізація мети передбачає виконання низки конкретних завдань: визначити поняття сленгу, його класифікацію; проаналізувати основні джерела сленгу; охарактеризувати місце сленгової лексики в молодіжному мовленні; з'ясувати основні чинники його розвитку.

Сленг – це особливе явище в мові. Воно відрізняється від вище названих, але має і ряд спільних рис в плані походження, вживання в певному соціальному середовищі.

Уперше цей термін було зафіксовано у 1750 році, що мав значення “мова вулиці”. Ми не погоджуємося з думкою тих дослідників, які стверджують, що сленг є здобутком ХХ ст.. На підтвердження нашої думки приведемо аргументи Й. Дзендзелівського, який у своїй роботі “Українська соціальна діалектологія” наголошував на існуванні шкільного діалекту ще у ХVIII ст. після детального дослідження повісті А. Свидницького “Люборацькі”.